

УДК: 371:38

DOI 10.33514/1694-7851-2024-1-90-94

Молдошова К.М.

магистрант

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

kasiet900021@gmail.com

ЧЕТ ТИЛ САБАГЫНДА ИНТЕРАКТИВДҮҮ ЫКМАЛАРДЫ КОЛДОНУУ

Аннотация. Макалада чет тил сабактарында интерактивдүү методдорду колдонуу талкууланат жана аталган методдор окуучулардын катышуусун стимулдап, коммуникация көндүмдөрүн өнүктүрүп, окуу процессин кызыктуураак кылаарын баса белгилеген. Макалада ролдук оюндар, талкуулар сыяктуу ар кандай интерактивдүү методдордун пайдасы талдоого алынган, бул ыкмалар окуучулардын мотивациясын кантип жогорулатып, критикалык ой жүгүртүүнү өнүктүрүүгө жана жалпы тил көндүмдөрүн жакшыртууга болорун белгилейт. Класстын динамикалык жана интерактивдүү чөйрөсүн түзүү мугалимдерге окутууну натыйжалуураак кылууга жана окуучуларга тил үйрөнүүдө ишенимдүү жана компетенттүү болууга жардам берет.

Негизги сөздөр: интерактивдүү методдор, жаңы материалды колдонуу, ролдук оюндар, окутуунун пассивдүү ыкмалары.

Молдошова К.М.

магистрант

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

kasiet900021@gmail.co

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ НА УРОКАХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Аннотация. В статье рассматривается использование интерактивных методов на занятиях по иностранному языку и подчеркивается, что интерактивные методы стимулируют участие учащихся, развивают коммуникативные навыки и делают процесс обучения более интересным. В статье анализируются преимущества различных интерактивных методов, таких как ролевые игры, дискуссии и проектная работа, подчеркивая, как эти методы могут повысить мотивацию учащихся, развить критическое мышление и улучшить общие языковые навыки. Создание динамичной и интерактивной среды в классе может помочь учителям сделать обучение более эффективным и помочь учащимся стать уверенными и компетентными в изучении языка.

Ключевые слова: интерактивные методы, использование нового материала, ролевая игра, пассивные методы обучения.

Moldoshova K.M.

Master's Student

Kyrgyz State University named after I. Arabyev

Bishkek c.

kasiet900021@gmail.com

USING OF INTERACTIVE METHODS IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Abstract. The article examines the use of interactive methods in foreign language classes and emphasizes that interactive methods stimulate learners' participation, develop communication skills and make the learning process more interesting. The article analyses the benefits of various interactive methods such as role-playing, discussion and project work, highlighting how these methods can increase students' motivation, develop critical thinking and improve overall language skills. Creating a dynamic and interactive classroom environment can help teachers make learning more effective and help students become confident and competent in language learning.

Keywords: interactive methods, use of new material, role play, passive learning methods.

Кыргызстандын билим берүү системасын жаңылоо, аны реформалоо маселеси азыркы кыргыз коомунун муктаждыктарын дал келген моралдык сапаттары жана кесиптик даярдыгынын деңгээлин канааттандыра турган жогорку деңгээлде өнүккөн инсанды тарбиялоо зарылдыгы менен шартталган. Ааламдашуу заманына менен тыгыз билим берүү системалары да ошого жараша өнүгүүсү зарыл. Буга окутуунун жаңы методологияларын киргизүү, технологияны сабактарга колдонуу жана билимге негизделген экономикага тиешелүү болгон көндүмдөрдү өнүктүрүү кирет.

Акыркы учурда окутууга жана окууга болгон мамиледе олуттуу өзгөрүү болгондугу анык. Окуучулардын мотивациясын жана активдүүлүгүн арттыра турган, окуу процессин кызыктуу жана жемиштүү кыла турган интерактивдүү методдорду колдонуу келечектүү багыттардын бири болуп саналат.

Окутуунун пассивдүү ыкмаларынан активдүү жана интерактивдүү методдорго өтүү сынчыл ой жүгүртүүнү, көз карандысыздыкты жана жигердүү атуулдукту илгерилетүү багытында кеңири социалдык бурулушту чагылдырат. Бүгүнкү күнгө чейин мугалим менен окуучунун өз ара аракеттенүүсүнүн үч гана жалпы формасы калыптанган:

1. пассивдүү методдор;
2. активдүү методдор;
3. интерактивдүү методдор.

Окутуунун пассивдүү ыкмаларынан баш тартуу окуунун көбүрөөк кызыктыруучу жана катышуу формаларына карай жылышты билдирет. Окуучуларды маалыматты пассивдүү алуучулардан эмес, окуу процессине жигердүү катышууга үндөп, педагогдор окуучулардын критикалык ой жүгүртүү жөндөмүн, чыгармачылыкты жана өз алдынчалыкты өстүрө алышат. Азыркы учурда адамдын толук, көлөмдүү билимге гана эмес, анын жеткиликтүүлүгүнө, түшүнүктүү жана кызыктуу окутуу формасында муктаждыгы өсүп жатат, демек, чет тилин окутууда интерактивдүү методдорду киргизүү дагы эле сакталууда. XXI кылымдын эң керектүү буюмдарынын бири катары талашсыз.

Иштин максаты: Чет тилин окутууда интерактивдүү методдорду изилдөө, колдонуу жана натыйжалуулугун аныктоо.

Кыйынчылыктар жана мүмкүнчүлүктөр: Окутуунун активдүү жана интерактивдүү ыкмаларына өтүү чоң үмүт бергени менен, ошондой эле кыйынчылыктарды жаратат. Бул жаңы ыкмаларды натыйжалуу ишке ашыруу үчүн педагогдор окуудан жана профессионалдык өсүүдөн өтүшү керек. Кошумчалай кетсек, окутуунун пассивдүү ыкмаларына көнүп калган салтчылардан өзгөрүүгө каршылык болушу мүмкүн. Бирок, бул көйгөйлөрдү чечүү жана

модернизация берген мүмкүнчүлүктөрдү пайдалануу менен Кыргызстандын билим берүү системасы студенттерди XXI кылымда ийгиликке жакшыраак даярдай алат.

XX кылымдын аягында интерактивдүү ыкманы иштеп чыгуу жана колдонуу башталган. 1980-жылдары орус педогогдору В.А.Сухомлинский, Ш.А.Амонашвили, В.Ф.Шаталов, Е.Н.Ильин интерактивдүү методдорду сабактарга колдонуу боюнча пикирлерин жазып чыгышкан.

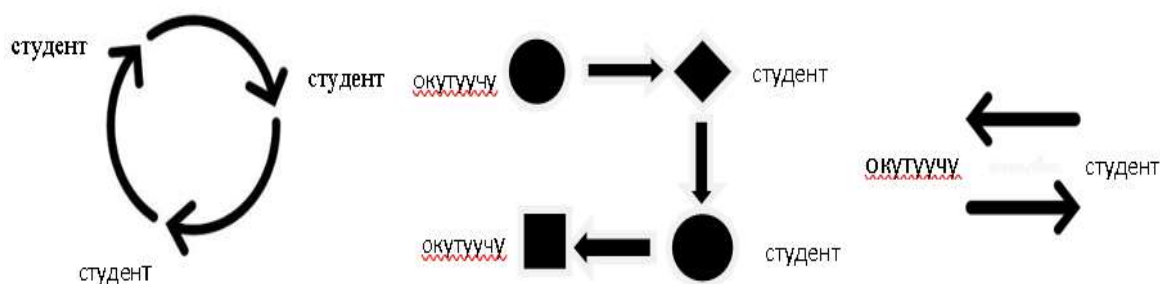
Интерактивдүү окутуу “ баарлашууда эки же андан көп адамдардын кептик өз ара аракеттенүүсү” [3], “адамдардын өз ара мамилелеринин жана аракеттүүнүн негизделген окутуу” [2], “ар бир студент үчүн өз ара түшүнүшүүгө, аракеттенүүгө, жалпы, бирок маанилүү милдеттерди биргелешип чечүүгө алып келген баарлашуу” [5], “атайын уюштурулган процесс, мында бардык студенттер окуу ишмердүүлүгүнө тартылып, өз билимдери, ой-пикирлери жана идеялары жөнүндө ой жүгүртүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болушат” [6], “диалогдук окутуунун жүрүшүндө мугалим менен окуучунун же окуучулардын ортосундагы өз ара аракеттенүүсү жүзөгө ашырылат. Интерактивдүү окутуу активдүү окутуунун бир түрү болуп саналат” [4].

Интерактивдүү ыкма студенттердин тажрыйбасына жана жөндөмүнө кайрылат, процессте жардам берет коммуникация көндүмдөрүн калыптандырууга же ачып берүүгө үйрөнүү.

Чет тилин окутууда интерактивдүү мамиле студенттердин өз ара баарлашууларын, карым-катнашын, пикир алышууларын камтыйт. Бул багытта окутуу ишин уюштуруу үчүн атайын зарыл шарттарды түзүү зарыл. Мындай учурларда окуучулар өзүн-өзү, коомду жана дегеле дүйнөнү таанып билүү менен турмушка карата болгон туура көз караштары калыптанат жана предметтик, түйүндүү компетентүүлүктөргө ээ болушат. Интерактивдүү окутуунун усулдары арбын, окутуучу өтүлүүчү темага ылайык ыкмаларды тандоо, ийгиликке жетүүнүн башкы өбөлгөсү экенин унутпоо зарыл [1].

Интерактивдүү методдун ичинен кеңири таралган төмөнкүлөрдү бөлүп карасак болот:

1. Чыгармачылык тапшырмалар;
2. Оюндар (ролдук оюндар, имитациялоо, ишкердик жана өнүктүрүү оюндары); : Сөз баш катырмалары, викториналар жана тилге негизделген үстөл оюндары сыяктуу оюндар үйрөнүүнү кызыктуу жана кызыктуу кыла алат. Алар окуучуларга лексиканы, грамматиканы жана сүйлөмдөрдүн түзүлүшүн оюн жолу менен үйрөнүүгө жардам берет. Ролдук оюндардын сценарийлери студенттерге ресторанда тамакка буйрутма берүү же бизнес келишимин түзүү сыяктуу реалдуу жашоодогу тилди колдонууга мүмкүнчүлүк берет. Бул алардын сүйлөө жана угуу жөндөмүн жакшыртууга жардам берип, ошол эле учурда тилди колдонууга болгон ишенимин арттырат.

1. Адам ресурстарын пайдалануу (экскурсиялар, эксперттерди чакыруу);
 Окуу процессин туура уюштуруу, ошондой эле максаттуу топтун өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен, мындай өз ара аракеттенүү студенттердин оозеки кебин өнүктүрүүгө оң таасирин тийгизет. Талкуу студенттерге пикир алмашууга, өз көз караштарын талашууга жана аргументациялоо жөндөмүн өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүк берет.

2. Жаңы материалды колдонуу (интерактивдүү лекциялар, видео-аудио материалдар, студент «мугалимдин ролунда», Сократтык диалог, суроо берүү); Жаңы материалды колдонуу окуу процессин визуалдык, интерактивдүү жана кызыктуу кылат.

3. Тапшырмаларды чечүү (ассоциативдик карталар, мээге чабуул, иштин анализи).

Кейс ыкмасын өзгөчө белгилеп өтөбүз (англ.тилинен кирген Case method, casestudy, кейс-метод, кейс-стади, чыныгы кырдаалдардын ыкмасы)- чыныгы кырдаалдарды сүрөттөөнү колдонуп окутуу ыкмасы. Студенттердин кырдаалды талкуулап, чыныгы көйгөйлөрдү ойлонуусу, топто мүмкүн болгон чечимдерди иштеп чыгып жана андан чыгуунун жолдорун таба билүүсү зарыл.

Жогоруда интерактивдүү ыкмаларды колдонуу заманбап билим берүүнүн натыйжаларына жетүүгө жардам берерин практика далилдеп турат. Бул методдор окуу процессинин бардык окуучулардын когнитивдик процеске бирдей катышуусуна, окутуу процессине ар бир инсандын салымын кошуусуна, окуучулар маалымат жана ой пикирлер менен алмашуусуна жардам берет.

Бул көндөмдөр окуучуларга билимди гана эмес башкаларды угуу, ар кандай көз караштарды баалоо, талкууларга катышуу, биргелешкен чечим кабыл алуу, толеранттуулукту өнүктүрүү ж.б. , коммуникативдик көндүмдөрдү да өнүктүрүүгө түрткү берет. Заманбап изилдөөлөр көрсөткөндөй, интерактивдүү окутуу окуучуга жаңы материалды оңой эле өздөштүрүп тим болбостон, аны узак убакытка эстеп калууга жардам берет. Төмөнкү диаграммада пассивдүү окутуу аркылуу окуучу материалдын 30% гана эске кабыл ала ала тургандыгы ачык көрүнүп турат, ал эми интерактивдүү окутуу бизге алынган маалыматтын 90% эске алууга мүмкүндүк берет (1-сүрөт).

Passive and active learning diagram (Edgar Dale's cone of experience <http://teachernoella.weebly.com/dales-cone-of-experience.html>)

1-сүрөт. Пассивдүү жана активдүү окутуу диаграммасы (Эдгар Дейлдин конус тажрыйбасы)

Жыйынтыктап айтканда, макала интерактивдүү жана салттуу ыкмаларды карама-каршы коюуга аракет кылбайт, тескерисинче, интерактивдүү методдун артыкчылыктарын белгилеп, студенттердин чыгармачылык ой жүгүртүүсүн, аналитикалык жана аргументациялоо жөндөмдүүлүктөрүн активдештирүү үчүн натыйжалуулугун баса белгилейт; баарлашуу, талкуулоо, командада иштөө жана эффективдүү баарлашуу көндүмдөрүн өнүктүрүү, анткени интерактивдүү окутуу аркылуу түзүлгөн эмоционалдык байланыштар студенттерди теңтуштарын угууга түрткү берет. Интерактивдүү окутуу методдору окуучулардын бири-бири менен, мугалим менен жана окуу материалы менен өз ара аракеттенүүсүнө негизделген. Мугалим маалыматтын негизги булагы болгон салттуу методдордон айырмаланып, интерактивдүү методдор окуу процессине бардык окуучулардын активдүү катышуусун талап кылат.

Көп маданияттуу билим берүүнүн интерактивдүү методдору студенттерге билимге жана башкаларга боорукердикке гана ээ болбостон, ой жүгүртүүнүн, иш-аракеттин жана баарлашуунун эң алгылыктуу моделдерин иштеп чыгуу үчүн ар кандай кырдаалда рационалдуу чечим кабыл алууга мүмкүнчүлүк берет.

Колдонулган адабияттар:

1. Абдырахманов А.А. Англис сабагында интерактивдүү усулдарды колдонуу // Вестник Кыргызского государственного университета имени И. Арабаева. – 2020. – №2. – С.24-27.
2. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии: учеб.-метод. пособие для препод, и аспирантов вузов // Б.Ц. Бадмаев. – М.: ВЛАДОС, 1999. – С.340.
3. Колесникова И.Л. Англо-русский справочник по методике преподавания иностранных языков: справочное пособие. И.Л. Колесникова И.Л. – М.: Дрофа, 2011.
4. Кондратенко И. Б. Формирование общекультурных компетенций будущих учителей в процессе интерактивного обучения: дисс. канд. пед. наук: 13.00.08 / И. Б. Кондратенко. – Йошкар-Ола, 2014. – С.203.
5. Махотин, Д.А. Интерактивное обучение на уроках экономики / Д.А. Махотин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://som.fio.ru/getblob.asp?id=10017463>.
6. Филатова, О.Г. Концепция интерактивных форм обучения / О.Г. Филатова, М.А. Бережная [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: <http://www.bj.pu.ru/method/4-13.html>.

Рецензент: филология илимдеринин кандидаты, доцент Эргешбаева Н.А.